

We vragen u enkel voor persoonlijk gebruik onze content te kopiëren. Het delen van deze content met anderen is niet toegestaan © Het Financieele Dagblad 2022.

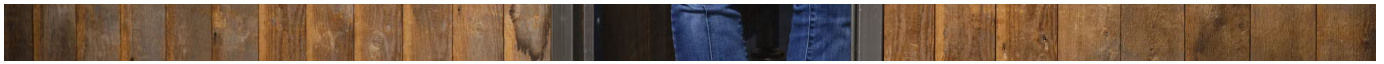
REPORTAGE

In Bussum dreigen bakker en slager uit het straatbeeld te verdwijnen

Heiko Jessayan 21 sept 14:08

Voedingsspecialzaken dreigen het loodje te leggen nu ze te maken hebben met hoge energierekeningen. In Bussum stopten deze zomer drie bakkers. Maar er is meer aan de hand. 'Het is een perfecte storm.' Een reportage uit een winkeldorp in 't Gooi.

Gaby Pappot-Bakker runde in Bussum broodzaak Le Perron, maar ze is gestopt: 'De lol is er vanaf.' Foto: Roger Cremers voor het FD

In het kort

- Warme bakkers, ambachtelijke slaggers en andere voedingswinkels gaan gebukt onder de inflatie.
 - Bovendien zitten veel ondernemers sinds corona nog met schulden en zijn de reserves op.
 - Niet alleen door de energieprijzen: ook inkoop- en vervoersprijzen, de huren en de lonen stijgen.
-

Marc van Breemen (55) runde tot voor kort een bakkerij aan de Laarderweg in Bussum. Na ruim honderd jaar sloot de bakkerij, die al vier generaties bestond, in mei definitief haar deuren. Op de stoep voor zijn oude winkel zegt hij: 'Ik had geen zin meer om voor Eneco te werken.'

Van Breemen is een van de drie Bussumse bakkers die deze zomer stopten. Le Perron op het Julianaplein, dat tot voor kort allerlei biologische broodsoorten verkocht, is sinds 1

september dicht. Gaby Pappot-Bakker (36) staat bij een grijze container van de winkel die ze tien jaar lang runde. Ze is even terug uit Curaçao om haar zaak leeg te ruimen. Daar woont ze sinds kort met haar man en twee kinderen. Ze besloten Nederland te verlaten omdat het leefklimaat haar 'te guur' werd. 'Sinds corona hebben de mensen nog weinig voor elkaar over', zegt ze.

Tot 1 december moet ze nog huur betalen, maar ze wilde de kosten niet verder laten oplopen. 'De lol is er vanaf', zegt ze. De laatste druppel was toen ook de laatste van haar drie medewerkers niet meer kwam opdagen. 'Bij een teststraat verdien je meer, maar ik kan niet meer dan de cao betalen.'

Voor versgebakken brood kun je alleen nog in de Nassaulaan terecht. Want ook in de Landstraat verdween deze zomer de bakker. Al in januari gingen winkeliers gebukt onder de **opgelopen inflatie**. Die was toen 7,6%. In augustus liep die op naar 12%, volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Volgens Arend Kisteman, voorzitter van de Nederlandse Brood- en Banketbakkers Ondernemers Vereniging (NBOV) en zelf bakker in Zwolle, is er sprake van een perfecte storm: een combinatie van factoren die zich tegelijkertijd aandienen. 'Ik kreeg gisteren een bakker aan de lijn die zei: "Ik kap ermee." Het is de energie, maar ook het gebrek aan personeel en andere kosten die almaar oplopen.' Kisteman wijst ook op het kabinetsplan

om het minimumloon met 10% te verhogen. 'Met vijftien mensen personeel lopen je loonkosten al gauw €4000 per maand op.'

Loonsverhoging zit er niet in

In Delicious, een groentezaak in de Landstraat, heeft Toine Mulder (37) drie mensen staan. Door de dure inkoop zit loonsverhoging er dit jaar niet in, zegt hij. Vorig jaar betaalde Mulder op de veiling €22,50 voor een doos met vijf kilo tomaten. 'Het zal mij niks verbazen als het richting vijftig euro gaat. De tomaten komen dan uit de kas en die kassen worden op gas gestookt.'

Bij Vattenfall is hij nu per maand €1285 kwijt, maar dat gaat komende maand naar €2400, zegt hij. 'En ik weet niet of daar de prijsverhoging van oktober al in zit.' Mulder wijst op de verlichting. 'Alles is led en de koelingen hebben de zuinigste motors. Meer kan ik niet doen.'

Ook de ingrediënten die Mulder verwerkt in zijn groente- en fruitsalades werden duurder. 'Neem nou slagroom. Voor twee liter betaalde ik in juni €7,80. Dat is nu €11,80. Alleen als energie niet duurder wordt en ik mijn omzetten houd, kan de zaak openblijven.'

Van €1900 naar €9000 per maand

Een deur verder schetst Thea Bastiaans van slagerij Hendrikse een somber beeld van de toekomst. Samen met haar man Manolito bestiert ze de zaak al zeventien jaar, maar dagelijks vragen ze zich af of ze nog moeten doorgaan. 'Vorig jaar zaten we op €1900 aan energiekosten per maand. Per 1 oktober gaan we naar €9000. We zijn een heel gezond bedrijf, maar nu vragen we ons serieus af: wanneer houdt dit op? Dit kan niemand lang dragen', zegt Bastiaans.

Nederland telt 1700 slaggers. Uit een enquête onder de leden van branchevereniging Koninklijke Nederlandse Slagers (KNS) blijkt dat 90% van de slaggers de toekomst somber inziet.

In de Hilversumse Meent, dat tegen Bussum aanligt, noemt slager Han Janmaat (62) zijn hamburger voortaan Vattenfallburger. Die kost nu €7,50 in plaats van €1,50. De slager heeft nog een worstmakerij in Nederhorst den Berg, maar hij is de wanhoop nabij. Voor beide vestigingen samen betaalt hij €4900 aan energiekosten. 'Dat is bijna €3000 per maand meer. Dat kan toch niet! Groene stroom wordt ook gigantisch duur. Wind is wind, toch, of niet soms?'

Het stoort Janmaat dat energiebedrijven grote winsten maken zonder dat politici haast maken ertegen op te treden. 'Eerst draaien ze de boeren de nek om en nu de middenstanders. Als mijn zaak mij geld gaat kosten, dan stop ik ermee. Dit duurt geen half jaar', zegt hij.

Het kabinet heeft een steunpakket toegezegd voor het energie-intensieve mkb, maar het is

Het kabinet heeft een steunpakket toegezegd voor het energie-intensieve MKB, maar het is de vraag of die maatregelen, die nog moeten worden uitgewerkt, op tijd komen. Immers, de consument houdt de hand op de knip nu het consumentenvertrouwen volgens de nieuwste cijfers van het CBS een historisch dieptepunt heeft bereikt.

Marian Lemsom, directeur van KNS, ziet in haar sector dat consumenten voorzichtiger zijn geworden en de gemiddelde bestedingen per klant teruglopen. 'Alle kosten stijgen: de lonen, de huren, energie, transport, vlees en verpakkingsmaterialen.'

Klant gaat voor de prijs

Volgens Lemsom kunnen winkeliers niet zomaar de gestegen kosten aan hun klanten doorberekenen. 'Een speciaalzaak is nu eenmaal speciaal. Daar ga je speciaal naartoe.' Tegelijk ziet ze dat het aankoopgedrag van klanten verandert. 'De consument is aan het "downgraden". Die kiest nu voor prijs en minder voor service.'

Lemsom verwacht dan ook dat veel slaggers zullen stoppen. 'Als je omzet terugloopt en de kosten blijven stijgen, dan eindigt het een keer. Maar wat gebeurt er met de leefbaarheid als al die speciaalzaken weg zijn? Wie sponsort straks dan de hockeyclub?'

Brigitta Boonacker, al tien jaar voorzitter van de Ondernemersvereniging Gooise Meren, de gemeente waar Bussum, Muiden en Naarden sinds 2016 deel van uitmaken, constateert sinds begin dit jaar dat meer ondernemers het bijltje erbij neergooien. 'Door corona zijn ondernemers ook andere businessmodellen gaan zoeken, maar nu is iets anders aan de hand. Wat in Bussum gebeurt, staat niet op zichzelf.'

Veel ondernemers overleefden de coronacrisis, maar hebben geen vlees meer op de botten, zegt Boonacker. 'Ze bleven zitten met een enorme schuld bij de vervelendste schuldeiser die je maar kunt hebben: de Belastingdienst. Dan moet je extra verdien capaciteit hebben om die schuld af te lossen. En nu krijgen ze niet te betalen energienota's eroverheen. Bij corona kon je nog zeggen: dit gaat voorbij. Maar we leven nu in een andere wereld. Dit gaat niet zomaar over.'

De detailhandel heeft het al moeilijk door online winkelen, zegt Boonacker. 'Dat doen we met elkaar. Internet gaat niet meer weg, dus ondernemers moeten zich wel aanpassen.' Volgens haar zal het centrum, dat Bussum in de wijde omtrek zo geliefd maakt, veranderen. 'We spannen ons samen met de gemeente en ondernemers in om de verblijfskwaliteit in het kernwinkelgebied te verbeteren zodat mensen uit omliggende gemeenten, zoals Muiden en Weesp, in Bussum komen winkelen. Er zijn dus ook kansen.'

Dure vis

Voorlopig wordt in de Landstraat, die bekendstaat om zijn voedingsspecialiteiten, de vis duur betaald. Daar bestiert Kees Sier (62) al 26 jaar zijn Volendammer vishandel. 'Door de dure energie zijn klanten aan het besparen. Duurdere vissoorten laten ze liggen of ze gaan naar de supermarkt.' Van de gestegen energieprijzen heeft hijzelf voorlopig nog geen last,

zegt Sier. 'We hebben gelukkig nog een vast contract dat over twee jaar afloopt. Ik moet er niet aan denken hoe het daarna gaat.'

Wel heeft Sier te maken met duurdere aanvoer. De olie- en visprijzen stegen flink in het afgelopen halfjaar, zegt hij. 'Door brexit mogen we niet meer vissen op hun visgronden. Daar komen juist de platvissen zoals schol en tong vandaan. Veel vissersvloeden blijven nu aan de kant vanwege de dure diesel. Dus wat nog aan vis wordt aangevoerd, is weinig en duur. En ook een blik van de bakolie die we hier gebruiken, kost 70 tot 80% meer.'

Sier hoopt dat zich weer snel een bakker vestigt in het lege winkelpand aan de overkant: 'Slager, groenteman, kaaswinkel, vishandel. Nu ontbreekt de bakker, hè? En dat maakt dit straatje pas rond.'

Lees meer

Doorberekenen inflatie lukt voedingspecialzaken moeilijk

Nieuw Nederlands inflatierecord van 13,6% in augustus

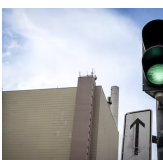
CBS: Consumentenprijzen in Nederland 12% hoger dan jaar eerder

Meer economie

EUROPA

'Toekomstige generaties erven landen waarin te weinig is geïnvesteerd'

ENERGIE

Duitse staat neemt Russische gasinkoper Uniper over

NIEUWS IN CIJFERS

Consumentenvertrouwen bereikt historisch dieptepunt

BINNENLAND

Na kunstmatig 2023 doemt het jaar van de terugslag al op